रचनार,

कृष्णपूर निवाशी विद्यारामात्मज कवि
भाइशंकर पंडित विरचिते.

૭૧૩૪

ધર્મધુરંધર મહારાજશ્રી વિહારીલાલના વિરહનો વિલાપ.

કવિશ્રીના હુકમથી પ્રસિદ્ધકર્તા.

શ્રી વડતાલ હિતચિંતક સતસંગીત સમુહ.

તથા M. A. મોઢી આશ્રીત મહાસભા.

સંવત ૧૯૫૫—સને ૧૮૯૯.

કીંમત (ન્યોચ્છાવર) એક આનો.

रचनार,

कृष्णपूरनिवाशी विद्यारामात्मज कवि
भाइशंकर पंडित विरचिते.

ધર્મધુરંધર મહારાજશ્રી વિહારીલાલના વિરહનો વિલાપ.

કવિશ્રીના હુકમથી પ્રસિદ્ધકર્ત્તા.
શ્રી વડતાલ હિતચિંતક સતસંગીત સમુહ.
તથા M. A. મોઢી આશ્રીત મહાસભા.

સંવત ૧૯૫૫—સને ૧૮૯૯.

કીંમત (ન્યોચ્છાવર) એક આનો.

અમદાવાદ—"આર્યોદય" પ્રેસ.

श्री स्वामिनारायण परमात्मये नमः

धर्मधुरंधर महाराजाधिराज

श्री विहारीलालजीना विरहनुं वर्णन.

રાગ.

" કૃષ્ણ વળાવી હું વળીરે, ઉભી જમનાં તીર;
" આંસુડે ભિંજાય મારો કંચવો, મારાં ભીંજાય દખણી
ચીરરે " મધૂવનના વાસી—ટેક.

સ્નેહે નમાવી શિષનેરે, શ્રી સહજાનંદ પાસ;
વિહારીલાલ સ્વધામ ગયા, તેનો વર્ણવે વિરહ દાસરે.
વટપુર વિલાસી-૧

જન્મ ધર્યો જેણે જગતમાંરે, સંવત ઓગણીસેં આઠ;
ત્ર્યૈં વદી અમાસની રાતે, વાર ઠીક ગરેઉનો ઠાઠરે- વટ૦ ૨

મોતીના મેઉલા ઉડયા ત્યારે, દુંદુભી દેવે દીધ;
ધર્માદામાં ધન બહુ ખરચ્યું, ફેડી દીધી નવનીધરે- વટ૦ ૩

કસ્તૂરી જેમ દીંટામાં રહીરે, સુગંધી પ્રસારે ચોપાસ;
તેમ બાળાવયમાં ખિલી ઉડયા, અલબેલો અવીનાશરે- વટ૦ ૪

શશીવર જેવો શુદ્ધિનોરે, તેજે વધનો જાય;
તેમ પ્રભુજી બાળોવયમાં, બહુ તેજાંકિત જણાયરે- વટ૦ ૫

સતસંગના શીરોમણીરે, સ્વામી ગુણા તિતાનંદ;
તેમના હાથથી વર્ત્તમાન ધારી, માન્યો મન આનંદરે- વટ૦ ૬

સ્વામિ ગુણા તિતાનંદનારે, થયા કૃપાના નિધાન;
તો પછી ન્યુન શી વાતની, સ્હેજે રીઝવે શ્રી ભગવાનરે-વટ૦૭

શાસ્ત્ર સિધાંતો શિખિ નેરે, કરતા વાદ વિવાદ;
ક્રોધે લોભે મોહે કો દી ફસાઇ, લીધો ના શીર અપવાદરે-વટ૦૮

શ્રી રઘુવીરજી સાથ રહીરે, થયા આચારજ પાત્ર;
જે આગે ના ઇંદ્ર ટકી શકે, ત્યા માનવિ તે કુણ માત્રરે-વટ૦ ૯

તેજ દેખીને ચંદ્રનીરે, છૂટી હશે મન ધીર;
તેથી શું તેણે રીસ કરીને, ક્ષય વ્હોરી લીધો હશે શીરરે-વટ૦૧૦

બાળાવયમાં એ રિતેરે, ધાર્યો નિતી ને ટેક;
પરમારથમાં પ્રિતી ધરી, કિધાં જગતમાં કામ અનેકરે-વટ૦૧૧

હસતા મૂખે શ્રી હરીરે, હરઘડી જોતાં જણાય;

ભેળી સદ્‌ગુણિ સાધુઓ પાસે, પ્રેમ ઘણો પથરાયરે—વટ૦ ૧૨

સંવત ઓગણીસેં અનેરે, પાંત્રીશની પછી સાલ;
ભગવત્ પ્રસાદે તન તજ્યું, આવ્યો વેરી અચાનક કાળરે—વટ૦૧૩

ઝાડપાલે પશૂ પક્ષિએરે, રૂદન કીધું પોકેપોક;
દેશ અને પરદેશ વિષેના, બહુ કળકળિયા લોકરે— વટ૦ ૧૪

ગેબી ગોળાના ઘાવથીરે, હડબડીયું બધું જગત;
વિહારિલાલને નયને નિહાળી, શાન્તી પામે મન ભક્તરે—વટ૦૧૫

સાલ ઓગણીસેં પાંત્રિસેરે, આનંદ ભાસ્યો વિશેષ;
શ્રાવણ વદી આઠમને દહાડે, કિધો પટાભીષેકરે— વટ૦ ૧૬

સત્તાવિશ વરશની વયેરે, થયા ગાદી આરૂઢ.
પરમ ભક્તતો એ સદ્ પ્રીછે, શું જાણે મતી મૂઢરે—વટ૦ ૧૭

ધર્મ ધુરંધર પદ ધરીરે, બેઠા ગાદીપર નાથ;
ધર્મ ને કર્મની પુષ્ટિ કરી, બહૂ તાર્યો સુભક્તનો સાથરે—વટ૦ ૧૮

મુંબઈ જુનાગઢ સૂરતેરે, પધારી આપ ખચીત;
શાસ્ત્રિઓની ભરી સભા તેમાં, પામ્યા છે પૂરણ જીતરે—વટ૦ ૧૯

હરિભક્તોના બોધથીરે, ટાળ્યા સર્વ ઉતાપ;
અક્ષર ને બ્રહ્મવિદ્યા પ્રવર્તાવી, એ ઉપકાર અમાપરે—વટ૦ ૨૦

શ્રી ભાષ્ય ને ભાષ્ય રત્નનારે, લખ્યા વેદાંતિક ગ્રંથ;
સદ્‌ગુણીને નિઃમાનિ સાધૂઓને શીખવી સૂધાર્યો પંથરે— વટ૦ ૨૧

મત સ્થાપ્યો સઠ દેશમાંરે, વેશેષ્ટ દ્વૈત વરીષ્ટ;
થાપે ઉથાપે વારશી તેને, જેહ જગતનો ઈષ્ટરે- વ૮૦ ૨૨

ગોમતી ઘાટ વિશાળ કરીરે, વાવ્યું પુન્યનું બીજ;
બાગ બગીચા બંગલા બાંધી, કીધી વડી તતબીજરે-વ૮૦ ૨૩

સાધુ સંત રહે શાન્તિમાંરે, જપતા શ્રી સહજાનંદ;
વાલોજી વ્હાલા વિશ્વને, રઘુવીરજી નંદ મુકુંદરે- વ૮૦ ૨૪

અત્યંત યજ્ઞ યાગ કિધારે, તેવાં પુન્યને દાન;
દિગ્વિજય કરી દશે દિશામાં, પામ્યા વડેરૂં માનરે- વ૮૦ ૨૫

ખુબ ખુશીમાં રહે સદારે, ભક્તી કરે હરરોજ;
વેણ વદે વાલો વ્હાલેરાં સૌને, કરી અંતરમાં ખોજરે-વ૮૦ ૨૬

ભક્તિ રસે ખાઇ ડુબકીરે, વિચર્યા ન વાંકી વાટય;
કર્તવ્ય કર્મે જ્ઞાન વિવેકે, શોભાવ્યો આચારજ પાટરે-વ૮૦ ૨૭

વિરહ વિલાપ.

વીશ વરસ રહી ગાદિએરે, મોજ કરી મહારાજ;
હાયરે હાય ઓ બાપ આ દહાડો, કયાંથી દેખાડયો આજરે-વ૮૦ ૨૮

માથુ દુખ્યું ને વેગ વધ્યારે, એ દુ:ખનું મંડાણ;
આશા હતી હમણાં મટી જાશે, આવું ન કોને જાણયરે;-વ.૨૯

સંવત ઓગણીસેં અનેરે, પંચાવનની પેસ;

ભાદ્ર શુદી આઠમ બુધવારે, વરતાયો જંગમાં કેરરે-વટ૦ ૩૦

પાળા સાધુ બ્રહ્મચારિઓરે, અન્ય જનો ધર્મીધ;
સંત હરીજન દેશ વિદેશી, અતી કરે આક્રંદરે- વટ૦ ૩૧

તાર ગયા જે ઠામમાંરે, ત્યાં ત્યાં વધ્યો ઉતાપ;
મૂકે નિશાસા રોઇ રોઇ સર્વે, વિધ વિધ કરી વિલાપરે.વટ. ૩૨

માઠા સમાચાર ચોદીશેરે, વાયૂ વેગે થયા જાણ;
હાટે ને ઘાટે ચોરે ને ચૌટે, બહૂ થયું ભુગરાંણુરે- વટ૦ ૩૩

ભેળ પડી ભર્યા શહેરમાંરે, કાચી કેળો કપાઇ;
સિંધૂ સુકાયો સુખનો આજે, વેરણુ વેળા જણાઇરે- વટ૦ ૩૪

હેમની લંકાં હાલમાંરે, લોહ સમાન જણાય;
ઘરમાં ના ગોઠે બ્હાર ભયાનક, ચોદીસ ખાવા ધાયરે.વટ૦ ૩૫

વેરણુ વારતા સાંભળીરે, પ્રગટ્યું મેઘને શૂળ;
ત્રીના બિંદૂ એક કરે જો, વીરહથી વ્યાકૂળરે- વટ૦ ૩૬

બારે ભાનું સાથે ઉગ્યારે, પ્રસરાવ્યો બહૂ તાપ;
જગ પ્રલયથી આજ વધારે, સૌને મન પરીતાપરે- વટ. ૩૭

કોઠારી ગોરધનભાઇનોરે, કહ્યો વિલાપ ન જાય;
ઝૂરી ઝૂરી જન દીધો ગુમાવી, ગ્રાસ અનાજ ખાયરે-વટ. ૩૮

નંદલાલભાઈના નેત્રથીરે, આંસૂ વહે ચોધાર;
છાતીમાં ડૂમો દીસે રૂંધાયો, રહ્યો ના દીલગીરી પારરે-વટ. ૩૯

પશૂપતિ પરસાદનેરે, માર્યું વિરહનું બાણ;
રોઇ રોઈ આંખો રાતી થઇ છે, છાના રહે કહેશે કોણરે-વટ. ૪૦

વેરાન વસ્તી આજનીરે, વીહારી તારે માટય;
રાધાને બળવંતા બે બેનો, રૂવે છે હૈયા ફાટયરે- વટ. ૪૧
અજ અછોકલી બુદ્ધિનારે, વિહારી પાછા વાળ્ય;
કૂળદેવી ને ભગવતી ભુંડા, ફૂટી મરે આ કાળરે- વટ. ૪૨

શોકાભાસ.

સમુદ્ર આજે ઘૂઘવેરે, ભરતી કરીને અપાર;
રઘુવિર પૌત્રની પિડયથી જાણે, કરતો હોય પોકારરે-વટ. ૪૩

જમીન ઉપર આ સમેરે, તરણું એક ન જોય;
જાણે વિહારીલાલ વિજોગે, મુડાવ્યું માથૂ હોયરે- વટ. ૪૪

પત્ર ભેલાઈ ગયાં વૃક્ષનાંરે, આવ્યો જેમ વરાડ;
વિહારીલાલ વિજોગે જાણે, જોગી થઇ ચાલ્યાં ઝાડરે-વટ. ૪૫

નદી કરાડે રેતીથીરે, બળે સલૂણી દેહ;
વિહારીલાલ વિજોગે જાણે, આજ તપે છે તેહરે- વટ. ૪૬

વેળૂ ઉડીને ભોંયથીરે, વાયૂ ભેળી થઇ જાય;
પાન્ડેના પંડ તણી પરસાદી, વિભૂતી જેવી જણાયરે-વટ. ૪૭

મોર કે દાદુર હંસનોરે, આજ સુણાય ન નાદ;
વિહારી વિરહ ગયા વરણવવા, અજ પાસે ફરીઆદરે-વટ. ૪૮

પક્ષિઓ ચારો ના ચરેરે, હીરો અમુલખ ખોય;
ગાય બળદ હય ઘોડા ઘણાંરે, બેં બેં કરી-બહૂ રોયરે-વટ. ૪૯

સોહીની નીકો વાટચમાંરે, વ્હેતી જણાય છે આજ;
ઓવાયો સંત હરીજન સાધૂ, નૈષ્ટિકનો શિરતાજરે- વટ. ૫૦

ગુણ કથન.

રોળાયો આજે રાખમાંરે, દીનદયા પ્રતીપાળ;
સત્યાસત્ય પ્રતીતી કરી કુણ, લે સેવક સંભાળરે- વટ. ૫૧

શાન્તગુણી સ્વભાવનારે, ધર્મનિષ્ઠ વિશેષ;
દિર્ઘદ્રષ્ટી ઉદારતાથી, વખણાયા, દેશ વીદેશરે- વટ. ૫૨

શીતળ નેન ને વેણુનારે. નાથ દયાના નિધાન;
રૂપ અનૂપમ તેજ અલોકિક, દેદીપ્ય ભીને વાનરે- વટ. ૫૩

વીસારતાં કેમ વીસરેરે, અમૃત સરખાં વેણ;
ફરી ફરીને દર્શન કરતાં, તૃપ્ત ન થાએ નેણરે- વટ. ૫૪

સિધ્ધતા સ્મરણ શક્તિમાંરે, હયાત રોજ દીસેજ.
એક વખત જેને નેણે નિહાળ્યો, ચૂકો નહીં પછી તેજરે-વટ. ૫૫

ઉંચે સાદે નથી ઉચર્યારે, કોઇ દીન આપ કૃપાળ;
આજ દગો કરી દીલ દુખાવ્યું, અળગા કીધા અમો બાળરે-વટ.૫૬

સ્વછદે વર્ત્તવું ના ચહ્યુંરે, જગત નયંતા દેવ;
આગ્રહ કોઇ વાતતણો નહીં, નહીં મને અહમેવરે- વટ. ૫૭

ચારૂરોપો વાવ્યો ચોકમાંરે, સદકિર્તીનો સદ;
નિ:માની થઇ નેક વધાર્યો, વાળી વિવેકની હદરે- વટ. ૫૮

કલપાંત કરવો કરમમાંરે, માર્યો વિધાતાએ આંક;
તો શીદ રાંક કાળશિરે, વાંક દેયો વૃથા નવટાંકરે- વટ. ૫૯
મન દ્રઢતા કેમ ધારિએરે, તારાવિના એ નાથ;
પ્રાણ પળે પળે તુંને પુકારે, હૈડૂ રહે નહીં હાથરે- વટ. ૬૦
ગંગાજી ગયાં સ્વર્ગમાંરે, ગયું માત પિતાનું વ્હાલ;
રસમાંથી કસ બધો કરમાયો, જાતાં વિહારીલાલરે- વટ. ૬૧
આમ જવું હતું તો પછીરે, શીદ આવ્યો આ વાટચ;
નેહ લગાડીને તરછોડ્યાં, આ નહીં તમારો ઘાટરે- વટ. ૬૨
તાળી પડે ત્રાહ ત્રાહ્યનીરે, ધાકારી લાગી કુટચ;
વિશ્વ હવે વિસવાસ તજી, સહૂ મરશે તારી પુઠચરે- વટ. ૬૩
હત્યા થઈ પર્મહંસનીરે, લુંટાયો હૈયા હંસ;
કહે બાદશંકર ક્યાં તૂં, પ્રભૂજી, દીધો આ વીપનો દંશરે-વટ. ૬૪

(લલિતછંદ.)

અરર હાય આ, ના ખમાયરે, અરર ચિત્તમાં લાહ્ય થાયરે;
સકળ જગતના, એ કૃપાધના, લવલવે જુઓ, બાળઆપના. ૧
તરછટે પ્રભૂ, છોડિના મુકો, કઠણ કાળજૂ, થાય આ ભુકો;
અતિષ ક્રોધઆ, અંતરે બળે, વિરહ અગ્નિ તે કેમ શાન્તરે- ૨
દિરઘ દૃષ્ટિના, સુર્ય સૃષ્ટિના, પ્રભુ પ્રમૂખ છો, પ્રેમ વૃષ્ટિના;
તદપિ શીદને, દૂખ દે અરે, પ્રભુ વિહારિ ક્યાં, દૂરતું ફરે- ૩

વિકટ માર્ગમાં, જગત ઝૂરતું, તુજવિના પ્રભૂ, તે દુખી થતું;
દુખ સમાવ્ય તું, દીન નાથરે, જગ જીવાડતું તૂજ હાથરે- ૪

તુજ વિના પ્રભૂ, ખાવુ ખેલવું; ગમતુ ના મને, ગામમાં જવું;
ગહન છે ગતી, નાથ તારિરે, પ્રભુ વિહારિતું, લે ઉગારિરે- ૫

સુખદ પ્રેમના, સાથિઓ સખી, વિરહ લેખ હું, થાકુ છું લખી.
ગતિ દિધેલ છે, તારિ એ બધી, પ્રભુ વિહારિ ઓ પ્રેમના નિધી-૬

પુરવ જન્મ મેં, પાપ શાં કર્યાં, પ્રભુ વિહારિ તેં છેક પરહર્યાં;
મનન લાવતા, ચૂકમારિરે, દિનદયાળરે ઓ વિહારિરે- ૭

દુખ નથી દિધૂ, સાધુ સંતને, નાથ કિધું કુડું, કર્મ કોદિને:
અરજ કર્ણલે, માહરી વતી, તુજવિના પ્રભૂ, નાહી છે, ગતી-૮

જનમનો પ્રભૂ, હું અભાગિરે, લગનિ ભક્તિની નાજ લાગિરે;
મુખ બતાવુ શું, દેહ આ ધરી, મરૂ વિહારિના, વિર્હથી હરી-૯

નથિ ખમાતિરે, પ્રેમની પિડા, દુખ દિએ વધૂ, કર્મના કિડા;
પ્રભુ વિહારિઓ, રંગના ભિના, ભુંડિ દશા પ્રભૂ તાહરા વિના-૧૦

મન વિસારતાં, તું ન વીસરે, દુખિ વૃથા પ્રભૂ, કેમ તું કરે;
નશિબ આ ફુટયું, ના કળાયરે, મરૂ વિહારિના વીણ હાયરે-૧૧

વિણ વિહારિ શી, જગતની વલે, વધુ વધી પિડયા, એ મને દિલે;
દિન દયામણા, ઓ વિહારિરે, ઝટ થજે પ્રભૂ, સાહ્ય મારિરે- ૧૨

નિરખિ તુજને, કાળ કંપતો, નિત તમારિ તે, સાહ્ય માગતો;
શરણ તેહને, વૃત્તિ તારિરે, નવિન એ કૃતી, ઓ વિહારિરે- ૧૩

વગર કારણે, કાળ મૂખમાં, ચવઇ કયાં ગયો, ભારિ ભૂખમાં;

સુરતિ આપની જાઉં વારિરે, હરિજન પ્રભૂ, ઓ વિહારિરે-૧૪

કરમ કોંણુઆ, પુર્વે પાપનાં, સુચિત શું મળ્યાં, કોઈ શ્રાપનાં;
મન વિજોગનો, વિહૈ થાયરે, ઝુરિ ઝુરી મરૂં, હાય હાયરે-૧૫

સુખ બન્યું જુઓ, છાસ બાકળા, ધુળ મળી જુઓ, પ્રેમની કળા;
પુર જુવાનિનું, જાય હારિરે, ગજબ હાયરે, ઓ વિહારિરે-૧૬

ફ્રરિ વળયો પ્રભૂ, અગ્નિ રૂપમાં, મળિજ આંખજો, ગઈ કૂપમાં;
બહુજ દૂખથી, હું સ્તવું જરી, પ્રભુ તુ પાસમાં, લે હરી હરી-૧૭

સુખ સુકાય ને, આ હૃદે બળે, શરિરનું બધું, શૌર્ય તો ગળે;
ખરર આંખથી, આંસુ જાયરે, પ્રભુજી શી ગતી, હાય થાયરે-૧૮

જરૂર હું બન્યો, દુઃખનો ઘરો, ગુરૂ વિહારિરે, જ્યાં કિધો પરો:
થડકિ શ્વાસ આ, બંધ થાયરે, વિરહ હું થકી, ના લખાયરે-૧૯

બહુજ શોકથી, શર્દિ નેણમાં, થડકતો વહે, શ્વાસ વેણમાં:
અટકિ સ્થીરથ્યા, હાથ આ નકી, પ્રભુ વિહારિરે તું ગયા થકી-૨૦

મસિદ રૂપ આ, બાગ બંગલા, જગત ભાસતું, બાધું આ બલા;
તમ વિના પ્રભૂ, કેમ જીવાયરે, અરરર રે અરે, હાય હાય રે-૨૧

બહુ રૂવે નથી, પાર આવતો, વિરહ અગ્નિ આ, શાન્ત ના થતો:
સુરતિ તારિ તો, લાગિ પ્યારિરે, સુખદ શામળા, ઓ વિહારિરે-૨૨

—:૦:—

હરિગીત છંદ.

ઓ કાળરે જગ ફાળ તારૂં, બાળ્ય મોટું મોટમે,
વિકરાળ આ વિષઝાળ શું, નહિ જાણતા હૂતા તમે;
તો શીર ભુંડા શીદ, વ્હોરી લીધ ટીલી કાળિઆ,
શેને સ્વધામે સધ, વિહારિ પ્રભૂને વાળિયા— ૧

હતુ જાણ્ય પ્હેલાં ઇંદ્રને, તો વૃષ્ટિ તેણે પ્રેરિજો,
વરતાવી જગમાં કાળ, વૃત્તી દાખવી ધા કારિ જો;
ગંગાજી સ્વર્ગે સાંચર્યો, શી બાકિ હોય આ સમે;
વિહારિઓ વટપૂરના, તું વીણ કશુએ ના ગમે— ૨

હતિ જાણ્ય પ્હેલી સૃષ્ટિમાં, નથિ સાથિ કોઇ આપણો,
માટે મુકીઆ મ્હેલ, અગિઆરા હવે અહિંથી ગણો;
રે તં કિધું તે રીત, હાવે પ્રીત્ય ના ભૂલાયરે,
વિહારિ ઓ વટપૂરના, તું વીસુ[illegible]ન અમુઝાયરે.— ૩

પૂછે જનો કયમ કાળ પડિયો ખબર આ કોને નહીં,
જાણે ન જે વિહારિ સુદ્ધાં, સર્વ જાવાના સહી;
લિધ સત્ય સાથે, પત વગોવી, પ્રેમ પિડયા વરણવું,
તુજ માટ્ય ત્યાગી દેહ, તારી સાથ મારે તો થવું—૪

શાન્તિ પમાડી સાથમાં, લક્ષ્મીપ્રસાદે આ ઘડી,
ગાદી દિપાવી આ રૂડી, પિડય ઘેડ ફી માથે પડી;
પણ તારૂ સાટૂ ના વળે એ, વાસિ અક્ષર ધામના,
જનમી જગે અવિચળ પ્રસારી; કિર્તિની તેં નામના—૫

પણુ હાયના ઉપાય આવે, એક આપણુનો જડે,
લક્ષ્મીપ્રસાદે શાન્તી દિધી, પ્રાણુ ટકશે તે વડે;
ભાઇશંકરે ચિતથી ચચ્ચુ, આ વિર્હ દુર હાવે જજ્ને,
લક્ષ્મીપ્રસાદ ધર્મગુરૂજી, દિર્ઘ આયૂષી થજો. ૬

——:*:——

हिंद विलाप.

(રામગ્રી.)

કોપ થયો કળી કાળમાં, વ્યાધી કોણુ બુઝાવે;
પરીસીમા વળી પ્રેમની, કોને અન્ન ન ભાવે- કોપ૦ ૧

હાજી હાજી કરી હાથથી, હોંશે જેને ઉપાડે;
તેરે કુટે શીર છાતિયો, પોકો પ્રેમની પાડે- કોપ૦ ૨

જતન કરી રાખ્યું રત્ન આ, પડ્યું છેડેથી છૂટી;
હાયે જીવાય કયમ કરી, હોળી હૈયામાં ઉઠી- કોપ૦ ૩

સૂખનો સાથી સોહાગીઓ, પુરણુ પ્રેમાભિલાશી;
તે વીણુ તલસતો જીવ આ, દીસે આજ ઉદાશી- કોપ૦ ૪

વજ્જર બાણુનો ઘાવ આ, કેઇ પેરે રૂઝાશે;
હાયે હાયે હરજી ગયા, ગતી શી હવે થાશે- કોપ૦ ૫

કાગ કસાઇ કયાંથી આવિયો, ભરી વાડી ભેલાડી;
હાયે આ સાહેબીના સૂખમાં, ભુંડી આગ્ય લાગડી- કોપ૦ ૬

દશા આવી નહીં દૈવને, દીધો દંડ આ ભારી;

હાથે ભુંડૂ કીધૂં હર્યો, રૂડા નાથ વિહારી— કોપ૦ ૭

સોનાની લંકાં લુંટાઈ ગઈ, કંકૂ કાજળ લેખૂં;
નયને નિહાળ્યે નાડાછડી, કાળા ઉન શી દેખૂ— કોપ૦ ૮

કુંવર કેલઇઓ કપાઇ પડચો, આજ વરસે અંગારા;
ચેન પડે ના ચિત્તમાં, વિણુ વિહારી તારા— કોપ૦ ૯

પ્હાડ ફાટચો આજ પ્રેમનો, હેતે અંતર બાળ્યૂં;
કો ભવના બટકણુ વડે, વેર વૈરિએ વાળ્યૂ— કોપ૦ ૧૦

દાવ વાળ્યો કયા દીનનો, ભુંડા કાળ તેં આજે;
લોહ સમાર તું ફેરવ્યે, ભુંડા જરિ એ ન લાજે— કોપ૦ ૧૧

મેધ તારૂં બળ ધીક છે, નાથ વિહારી નાખ્યા;
વધતૂ કીધું શું તેં વીરલા, ચંદન છાંટા વરસાવ્યા— કોપ૦ ૧૨

આજે કૌસ્તુભ શ્રીકૃષ્ણનો, જોતાં જોતાં લુંટાયો;
વીજોગનો વેરી વાયૂ કાં આજે બળભેર વાયો— કોપ૦ ૧૩

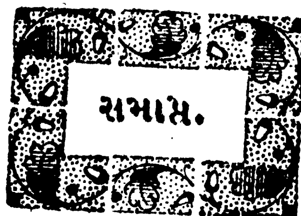
આમ જવું હતું તો પછી, આવ્યો શીદ આ વાટપ;;
લાલ્ય લાગી લીલે તોરણે, ફુટચાં ચોરીનાં માટ— કોપ૦ ૧૪

રિધસિધ બહુ રોળાઈ ગઇ, શાન્તી ચિત્તમાં શાની;
વૈદ કીયો વ્યાધી બૂઝવે, દેઇ ઔષધી આની— કોપ૦ ૧૫

મૃત્યૂનો મેરૂ તુટી પડચો, જીવ જોખમે ઝૂરે;
ધર્તી કંપી કાપે કાળજૂ, તુટચા ગર્ભ અધૂરે— કોપ૦ ૧૬

પાનું તેં આ પરીબ્રહ્મજી, કેઇ પોથીનું કાઢચું;
આશા આપી આ બ્રાહ્મને, અધવચ નાવ બુરાડચું— કોપ૦ ૧૭

ભાદરવા શુદી અષ્ટમી, બૂધવારી ક્યાં આવી;
પાપણીયે પેટ કાજ આ, પીડ્યા પુરમાં પડાવી- કોપ૦ ૧૮
હાયે વધું હવે શું લખું, લખતાં કંપે છે કાય;
ભાઇશંકર શીર છે સદા, અક્ષરધામીની સાહ્ય- કોપ૦ ૧૯

इतिश्री कृष्णपूर निवासी कवि० भाइशंकर पंडित विरचिते
"विहारि विरह विलाप" वर्णने प्रथमो शोकोद्गार
समाप्त—तथास्तु.

